

OPONENTSKÝ POSUDOK HABILITAČNEJ PRÁCE

Názov práce: VÝCHODISKÁ A KONCEPCIE ENVIRONMENTÁLNEJ VÝCHOVY V ŠKOLSKOM PROSTREDÍ

Autor: Ing. Viera Peterková, PhD.

Oponent: prof. RNDr. Mária Vondráková, CSc., KZA FPV UKF v Nitre

Odbor habilitácie: 1.1.10. odborová didaktika

1. Náročnosť spracovania riešenej problematiky práce

Environmentálne výchova sa stala oficiálnou súčasťou výchovy na našich školách v roku 1996, kedy začali platiť tzv. nadpredmetové osnovy environmentálnej výchovy a postupne sa stáva súčasťou vzdelávania v školách i keď ešte stále je u nás málo etablovaná a neustále zápasí o dostatočné finančné, metodické i personálne zdroje. Tento rozvíjajúci sa odbor v pedagogickom procese vyžaduje neustálu pozornosť a zameranie pedagógov na rozvíjanie vedomostí, schopností a zručností žiakov v oblasti environmentálnej výchovy, na upriamovanie na potrebu konať v prospech životného prostredia. Pedagogický proces v danej oblasti vyžaduje neustále sústredenie na hľadanie východísk a vytváranie koncepcii environmentálnej výchovy na školách. Je to náročný a špecifický proces. Spracovanie tejto problematiky vyžaduje široký prehľad v problematike a sústredenie sa na najdôležitejšie záležitosti a najvhodnejšie spôsoby priblíženia problematiky žiakom, ktorým je nutné objasniť tematiku vo veľmi obmedzenom priestore vyučovacích hodín.

Posudzovaná habilitačná práca je zameraná práve na hľadanie východísk a koncepcii environmentálnej výchovy v školskom prostredí na Slovensku. Prináša obsiahly prehľad teoretických základov z preštudovaných prameňov skúmanej problematiky v kapitolach 1 až 8. Praktická časť habilitačnej práce sa zameriava na analýzu efektivity rôznych prístupov k environmentálnej výchove na postoje žiakov základných škôl. V poslednej kapitole analyzuje rozdiely v environmentálnych postojoch u učiteľov základných škôl a študentov učiteľského odboru.

Spracovanie teoretickej časti i výsledkov časti praktickej bolo náročné na čas k nadobudnutiu rozsiahleho prehľadu v riešenej problematike a na správny výber metód výskumu a vyhodnotenie výsledkov.

2. Posúdenie úrovne spracovania práce

Teoretická časť posudzovanej habilitačnej práce je kvalitne spracovaná a prináša dôsledný prehľad sledovanej problematiky.

V praktickej časti svojej habilitačnej práce, ktorá je uvedená na 56 stranách (80 -135), sa Ing. Peterková v kapitole 9 venovala analýze efektivity rôznych prístupov k environmentálnej výchove. Zamerala sa tu na nasledovné štyri oblasti: Analýza pôsobenia školskej reformy z roku 2008 na environmentálne postoje žiakov základných škôl; Analýza účinnosti programu Zelená škola na environmentálne postoje žiakov základných škôl; Analýza účinnosti programu Modrá škola – Voda pre budúcnosť na environmentálne postoje žiakov základných škôl; Analýza účinnosti vzdelávania pomocou výskumne ladenej koncepcie.

Pri spracovaní všetkých týchto štyroch súčastí výskumu autorka použila správny postup pri získavaní údajov dotazníkovou metódou aj pri ich spracovaní a štatistickom vyhodnotení. Metódy dôsledne popísala a údaje získavala od dostatočného počtu respondentov – žiakov základných škôl z Trnavy.

V kapitole 10 analyzovala rozdiely v environmentálnych postojoch u učiteľov základných škôl a študentov učiteľského odboru.

V oboch prípadoch (kap. 9 aj 10) sú výsledky uvedené popisne aj formou grafov.

Zvolený postup i výber metód spracovania bol správny. Výsledky výskumov majú vysokú vypovedaciu úroveň a diskusia je obsiahla a adekvátna. V závere autorka navrhla niekoľko vlastných návrhov opatrení vhodných na zavedenie do praxe pri realizácii environmentálnej výchovy a vzdelávania.

3. Prínos a úroveň výsledkov práce

Habilitačná práca Ing. Viery Peterkovej, PhD. je jednoznačne prínosom pre ďalší rozvoj environmentálnej výchovy na školách a to nie len dôsledným teoretickým prehľadom súčasného stavu bádania a vývoja názorov a postojov spoločnosti na riešené otázky, ale tiež tým, že prináša vlastné výsledky výskumu a postoje, ktoré

budú nápmocné pedagogickej praxi v budúcnosti v záujme formovania mladej generácie a jej usmerňovania ku správnemu prístupu k životnému prostrediu.

V práci sú predložené výsledky vlastných výskumov zameraných na zistenie účinnosti školskej reformy z roku 2008, programov Zelená škola, Modrá škola – voda pre budúcnosť a výsledky zisťovania účinnosti uplatnenia výskumne ladenej koncepcie na zmenu environmentálnych postojov žiakov základných škôl. Autorka predkladá tiež výsledky analýzy postoj učiteľov primárneho vzdelávania k environmentalistike, ktoré porovnáva s postojmi študentov pripravujúcich sa na učiteľské povolanie. V závere autorka uvádza i odporúčania vedúce k zlepšeniu výsledkov environmentálnej výchovy.

Ing. Viera Peterková, PhD. svojou habilitačnou prácou prejavila svoje zanietenie a snahu prispiet' k riešeniu veľmi aktuálnej problematiky udržateľnosti životného prostredia na úrovni priaznivej k prežitiu živých organizmov a uchovania ich zdravotného stavu. Jaj práca oslovuje všetky zložky spoločnosti, ktoré vo veci môžu byť prospešné – najmä mladú generáciu, aby bola informovaná o stave životného prostredia a o možnostiach jeho zachovania či dokonca postupného ozdravenia a to najmä ich vlastným prístupom a životnými postojmi. Správne poukázala na nenahraditeľnú úlohu učiteľov v tomto procese.

4. Posúdenie formálnej stránky práce

Posudzovaná habilitačná práca má rozsah 153 strán a 6 príloh na 18 stranách, v ktorých autorka dokladuje v rámci svojho výskumu použité dotazníky, pracovný list a vedomostné testy. Práca je písaná v slovenskom jazyku, obsah habilitačnej práce tvorí Abstrakt v slovenskom i anglickom jazyku, Úvod, 10 základných ďalej členených kapitol, z ktorých 8 rieši problematiku, deviata a desiata kapitola prezentujú výsledky realizovaných výskumov a diskusiu. Po Závere nasleduje obsiahly Zoznam použitej literatúry, kde autorka uvádza 223 prameňov, z nich asi tretina je z ostatných 10 rokov a cituje ich podľa platnej normy. Po formálnej stránke by bola práca prehľadnejšia, keby bola členená do klasických kapitol (Úvod, Problematica, Ciele práce, Materiál a metódy, Výsledky výskumu, Diskusia, Záver, Zoznam použitej literatúry). Po obsahovej stránke však spĺňa všetky náležitosti, po jazykovej i štylistickej stránke je na vysokej úrovni. Drobné nepresnosti (napr. opakovanie slova formovanie v Abstrakte) a zopár preklepov neznížujú jej hodnotu.

5. Explicitne vyjadrený návrh na udelenie vedecko-pedagogického titulu docent

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti ohľadom kvality a prínosov habilitačnej práce

o d p o r ú č a m

prácu k obhajobe a navrhujem, aby po jej úspešnej obhajobe bol Ing. Viere Peterkovej, PhD. udelený vedecko-pedagogický titul docent (doc.) v odbore 1.1.10. odborová didaktika.

V Nitre 28.februára 2017

